

Smaa Meddelelser.

Socialisme og Socialdemokrati blive — bemærker med Rette en tysk Nationaløkonom, vistnok enten Dr. V. Böhmert eller A. v. Studnitz — ofte i daglig Tale og i Skrifter forvexlede, uagtet der dog er en stor Forskjel paa de to Ting. Vi have fornylig læst en populær Afhandling i et dansk Tidsskrift — som vi forøvrigt ved Lejlighed skulle komme tilbage til — hvor det «sociale Spørgsmaal», den «sociale Bevægelse», «Socialisme» og «Socialdemokrati» ere blandede sammen i det forfærdeligste Kaos. Forsaavidt Formaålet er at forvirre Læsernes Begreber, er sligt Kaos utvivlsomt formaalstjenligt; forsaavidt Formaålet derimod er virkelig at klare Begreberne, er det ikke paa sin Plads.

Lad os høre, hvad Schäffle betragter som den økonomiske Kjerne i Socialismen: Socialismen — siger han — gaar ud paa at afløse «Privatkapitalen» (o: den spekulative, socialt kun ved den fri Konkurrence ordnede private Produktionsmaade) ved «Kollektivkapitalen», o: ved en Produktionsmaade, som paa Basis af alle Producenters (Arbejderes) kollektive Ejendom over alle Produktionsmidler vilde gennemføre en «kollektiv» Organisation af Nationalarbejdet. Denne «kollektive» Produktionsmaade skulde afløse den nuværende Konkurrence, idet den vilde stille de kollektivt (socialt, kooperativt) gennemførlige Dele af Formueproduktionen under en fælles, almen Ledelse, og under samme Ledelse skulde da ogsaa indordnes Fordelingen af Alles fælles (sociale) Produkt mellem Alle, i Forhold til Enhvers produktive Arbejdsydelser. — Dette betragter

Smaa Meddelelser.

Socialisme og Socialdemokrati blive — bemærker med Rette en tysk Nationaløkonom, vistnok enten Dr. V. Böhmert eller A. v. Studnitz — ofte i daglig Tale og i Skrifter forvexlede, uagtet der dog er en stor Forskjel paa de to Ting. Vi have fornylig læst en populær Afhandling i et dansk Tidsskrift — som vi forøvrigt ved Lejlighed skulle komme tilbage til — hvor det «sociale Spørgsmaal», den «sociale Bevægelse», «Socialisme» og «Socialdemokrati» ere blandede sammen i det forfærdeligste Kaos. Forsaavidt Formaålet er at forvirre Læsernes Begreber, er sligt Kaos utvivlsomt formaalstjenligt; forsaavidt Formaålet derimod er virkelig at klare Begreberne, er det ikke paa sin Plads.

Lad os høre, hvad Schäffle betragter som den økonomiske Kjerne i Socialismen: Socialismen — siger han — gaar ud paa at afløse «Privatkapitalen» (o: den spekulative, socialt kun ved den fri Konkurrence ordnede private Produktionsmaade) ved «Kollektivkapitalen», o: ved en Produktionsmaade, som paa Basis af alle Producenters (Arbejderes) kollektive Ejendom over alle Produktionsmidler vilde gennemføre en «kollektiv» Organisation af Nationalarbejdet. Denne «kollektive» Produktionsmaade skulde afløse den nuværende Konkurrence, idet den vilde stille de kollektivt (socialt, kooperativt) gennemførlige Dele af Formueproduktionen under en fælles, almen Ledelse, og under samme Ledelse skulde da ogsaa indordnes Fordelingen af Alles fælles (sociale) Produkt mellem Alle, i Forhold til Enhvers produktive Arbejdsydelser. — Dette betragter

Schäffle som den nuværende Socialismes Maal, og denne Socialisme betegner han meget rigtigt som Kollektivism^{*)}.

Den tyske Forfatter, til hvem der sigtes i dette Stykkes første Linjer, definerer nu «Socialismen» som «Genossenschaftssystem» eller som: Indbegreb af de Doktriner og Planer, der have en ny Dannelse af det borgerlige Samfund til Formaal og søge at gennemføre det fælles Arbejdes og den ligelige Formuefordelings Princip. Medens Kommunismen, o: Læren om det fuldstændige Formuefællesskab, har Fællesskab i al Besiddelse og i Formueforbrug til Formaal, stræber Socialismen efter et Fællesskab i Formueproduktionen eller en saakaldt Organisation af Arbejdet ved den bestaaende Statsmagt eller ved en Statsmagt, der først skal grundlægges.

De socialistiske Lærdomme ere, som bekjendt, ligesaa gamle som Forskjellen mellem Rig og Fattig og Misforholdet mellem Ydelse og Nydelse. Der har ogsaa altid været forskellige Retninger i Socialismen, saaledes at nogle have været mere maadeholdne, -andre mere yderliggaaende. Den ædle Socialisme støtter sig paa Kristi Lære, saavel som paa den første kristelige Menigheds Exempel i Jerusalem, hvorom det hedder i Bibelen: «de havde Alt tilfælles». Dette de første Kristnes højt priste Formuefællesskab var kun et Udtryk af frivillig Kjærlighed, ikke en Pligt, ligeoverfor hvilken der stod en tilsvarende Rettighed. Det paastaas imidlertid, at dette Formuefællesskab i høj Grad forarmede den kristne Menighed i Jerusalem, saa at Apostlen Paulus overalt maatte samle ind til den og foranledigede, at ingen anden kristen Menighed fulgte dette Exempel.

Reformationstidsalderen fremviser atter en Blanding af religiøse og sociale Ideer. Faderen til den moderne ædlere Socialisme er den engelske Statsmand Thomas Morus, der mægtigt opflammede Længslen efter bedre sociale Tilstande ved sit i Aaret 1516 udkomne berømte Skrift «Utopia» (Intetsteds).

*) Det er nok muligt, at Schäffle har Ret i at betegne Kollektivismen som Nutidens Socialisme, forsaavidt den kollektivistiske Skole er den, der i Nutiden tæller flest Tilhængere og nyder størst Anseelse blandt Socialisterne; men det bør dog ikke overses, at der fremdeles lever andre socialistiske Skoler.

Forfatteren skildrede i denne Statsroman Tilstanden paa en Ø Utopien midt i Verdenshavet, hvor der ikke gives nogen Ejendom, men hvor Enhver uden Undtagelse maa arbejde, hvor Arbejde og Nydelse fordeles retfærdigt, og hvor Ægteskabets Hellighed, Familielivets Renhed, fælles Arbejde og Nydelse sikre Enhver en høj Grad af Lykke. En saadan Tilstand vilde kun være mulig, naar alle Mennesker vare ens og havde samme Lyst og Kraft til Arbejdet og samme Opfattelse af Nydelsen. Da nu Menneskenes Evner, Anlæg og Lyster ere forskellige, saa pleje de, der yde mere end Andre og derved vide at beherske sig selv, overalt meget snart at vinde Herredømme ogsaa over Andre. Formuen plejer at samle sig hos et mindre Antal Familier, der gjennem et længere eller kortere Tidsrum arbejdede eller sparede mere og heldigere end de øvrige. Denne Opsamling af Formue har ganske vist mange Skyggesider og indeholder store Fristelser; men der kan ogsaa paa-vises gode Sider ved den. Forslag som Thomas Morus's og lignende formaa i ethvert Fald ikke at udrette Noget og ere uigjennemførlige. I Nordamerika have rigtignok nogle entusiastiske Mænd og Kvinder forsøgt praktisk at gennemføre Formuefællesskab i forskellige Smaakolonier; men det siges, at Erfaringen har vist, at de paagjældende Koloniers økonomiske Opblomstring i Almindelighed først er indtraadt, naar Privatejendommen indførtes. Roscher beretter, at da de første virginske Kolonister i 1611 opgav Fællesarbejdets System, blev der nu paa én Dag arbejdet ligesaa meget som tidligere i en hel Uge; ja det siges endog, at under det individualistiske System udrettede 3 Arbejdere ligesaa meget som 30 havde udrettet under det kommunistiske. Bancroft fortæller i sit Værk, de Forenede Staters Historie, at i Ny-England var Formuefællesskabet saa godt som uafbrudt forbundet med Hungersnød, og at dette Forhold først forandrede sig, da man 1623 havde indført Privatejendomsretten over Jorden og 1624 Arveret. Paa samme Maade, hedder det, gik det med Herrnhuter-Sekten i Bethlehem i Pennsylvania, der fra 1742—1762 havde Formuefællesskab, men ophævede det, da Kolonisternes Tal blev for stort. — Saadanne Exempler kunde der jo anføres mange af;

men de bevise rigtignok ikke Meget. Vi ville nu ikke tale om, at der oftere anføres Exempler, der skulde vise det Modsatte, — saaledes bl. A. J. H. Noyes (Nationalekonomisk Tidsskrift Bd. III, S. 397); thi disse Exempler ere maaske ikke ganske til at stole paa. Derimod kan det gjøres gjældende, at de socialistiske Tanker intetsteds ere blevne gennemførte eller forsøgte gennemførte i deres Renhed, saa at Praxis altsaa ikke har haft Lejlighed til at udtale sig om, hvormeget af dem der duer og hvormeget ikke.

Vor tyske Forfatter erkjender nu videre, at ogsaa det nittende Aarhundredes Socialisme har mange moderate Forfattere, der have virket gavnligt navnlig ved det Stød, de have givet den kooperative Bevægelse, — og tilføjer derefter: I Modsætning til denne Fortidens Socialisme staar Nutidens Socialisme, der selv kalder sig Socialdemokrati, og ogsaa betegnes meget rigtigere med dette Ord. Socialdemokrati betyder Folkets «Herredømme» paa socialistisk Grundlag. Socialdemokratiet er et politisk Parti, der søger socialistisk at omforme Samfundet med Hjælp af Statstvang, medens de første Socialister udgjorde en religiøs Sekt eller filosofisk Skole, som ved Theoriens og Overbevisningens Magt, paa Frihedens Grund og med Hjælp af sand Menneskekjærlighed vilde forbedre Samfundet.

I dette sidste Stykke er der noget Rigtigt og noget Galt, eller i alt Fald Uklart. At henlede Opmærksomheden paa «Socialdemokratiet» og dets Forskjellighed fra Socialismen er rigtigt; men Opstillingen af «Nutidens Socialdemokrati» imod «Fortidens Socialisme» er uklar. Sagen forholder sig vistnok saaledes:

Ordet «Socialdemokrati» bruges navnlig i Tyskland (i Frankrig forstaas det endnu ikke ret), og er i de senere Aar begyndt at blive mere brugt ogsaa i Danmark, men maa her dog fremdeles oftest vige Pladsen for Ordet «Socialisme». Det er ganske naturligt, at man i daglig Tale glemmer Distinktionen mellem de to Ord, om det end vilde være ønskeligt, at man fastholdt den. En «Socialdemokrat» maa, efter den ovenfor

givne Bestemmelse, nødvendigvis hylde «socialistiske» Ideer; men en «Socialist» behøver ikke at være «Socialdemokrat».

Naar vi nu ville sammenligne Nutid med Fortid, — hvad saa? Vi se for det Første i Nutiden et Socialdemokrati. Tør vi sammenligne dette med Fortidens Socialisme? Paa ingen Maade! Man gjør det rigtignok meget ofte; men det er ganske forkasteligt. Nutidens Socialdemokrati bør begribeligvis sammenlignes med Fortidens do.; thi ogsaa Fortiden havde et Socialdemokrati*). Anstille vi en saadan Sammenligning, hvilken Forskjel opdage vi da? En Gradsforskjel! Vi se i Nutiden et stærkere, et mere permanent og et langt bedre organiseret Socialdemokrati. Men det er ogsaa hele Forskjellen! — Vi træffe fremdeles i Nutiden en Socialisme, socialistiske Theorier og Systemer. Sammenligne vi dem med Fortidens, saa ville vi vistnok for hver af Nutidens socialistiske Theorier finde en tilsvarende i Fortiden, selv om Fortiden ikke havde et «kollektivistisk» System, der var fuldstændigt ligt med Nutidens «Kollektivism». Fortidens Socialisme indeholdt, ligesom Nutidens, religiøse, moralske, økonomiske og politiske Ideer; Politiken stod ikke fjernere fra Fortidens end fra Nutidens. Nutidens Socialister søge ligesom Fortidens at virke ved «Theoriens og Overbevisningens Magt»; de, der ville anvende fysisk Magt eller «Statstvang», ere Socialdemokrater. Det er — kort sagt — til Dato ikke paavist, at der findes nogen Væsensforskjel mellem Nutidens og Fortidens Socialisme; man har rigtignok i almindelige Talemaader paastaet, at der findes en saadan Forskjel; men man har, saavidt vides, endnu ikke paapeget den.

Det er følgelig urigtigt at betegne Fortidens Socialisme som «ædel» og Nutidens som det Modsatte. Hvis Fortidens var «ædel», turde Nutidens ogsaa være det. Om Nutidens

*) Chartistbevægelsen og Gjendøberbevægelsen ere Exempler paa Socialdemokratiets Optræden i England og Tyskland i Fortiden. De kunde suppleres med utallige andre. Jägers her i Tidsskriftet tidligere anmeldte Bog, «Geschichte der socialen Bewegung in Frankreich», indeholder Exempler paa Socialdemokratiets Optræden i Frankrig før den store Revolution.

Socialdemokrati er uædelt, er maaske en Smagssag; men er det uædelt, saa var Fortidens det ogsaa.

Vi have ved disse Linjer villet advare mod de saa hyppige men ganske utilladelige Sammenligninger mellem Nutidens Socialdemokrati og Fortidens Socialisme.

A. P.

Molly Maguires. I det nordøstlige Pennsylvania findes der udstrakte Kulgruber, der beskæftige over 60,000 Arbejdere. Disse Kulgruber ejes for største Delen af mægtige Jernbaneselskaber, og disse Selskaber raade for en stor Del over Størrelsen af Kularbejdernes Løn, Prisen paa Kul o. s. v. Kularbejderne have paa deres Side søgt at varetage deres Interesser ved at danne rige og stærke Fagforeninger, der ofte have organiseret farlige Striker. Omtrent Halvdelen af de pennsylvanske Kularbejdere bestaar af Amerikanere, Tyske, Svenske o. a. Nationer; — den anden Halvdel bestaar af Irlændere. Omendskjønt de fleste af dem ere flittige og dygtige, saa har dog i den sidste Menneskealder en forfærdelig Forening, en Slags hemmelig Ret, hvis Navn kun nævnes med Gru — Molly Maguire'rne — fundet Indpas blandt de irske Arbejdere.

«New-York Herald» har for nylig givet nogle Meddelelser om denne forfærdelige Forening, der er ansvarlig for en stor Del af de Mord og Forbrydelser, der for nylig ere blevne udoevet i de pennsylvanske Kulegne. Molly Maguire'rne have udøvet et sandt Rædselsherredømme over tre Fjerdedele af Pennsylvanias Kularbejdere og deres Værkførere. De nedstamme fra Ribbonisterne, denne Forbindelse af irske Misfornøjede, der organiserede en systematisk Modstand mod Grundejerne og Politiet. Navnet «Molly Maguires» skal staa i Forbindelse dermed, at de ved Udførelsen af deres Forbrydelser sædvanligvis forklæde sig som Kvinder. Forbundne ved Ed og ved Kjendskab til fælles Misgjerninger have de opnaaet at vinde en saadan Indflydelse over Værkførerne, at disse gav dem Lejlighed til god Fortjeneste, selv om andre Kularbejdere maatte gaa ledige eller sulte ihjel. Opfyldte Værkførerne ikke de til dem stillede Forlangender, modtog de Truselsbreve. Disse Breve var i